ՅԱՌԱՋԱԲԱՆ

Prologue

Զարմանալի չէ, որ բարոյագիտութեան նմանօրինակ գիրքի մը մուտքին տեղ կը տրուի ժամանակակից պսակավիրուսի (Covid-19) համաճարակին, որ արդէն զանազան բնոյթի մեծ վնասներ պատճառած է ու տակաւին կը պատճառէ, եւ ցարդ արձանագրուած են միլիոնաւոր վարակուածներ, ինչպէս նաեւ միլիոնաւոր մահեր:

Այս գրքին մէջ, «կիրառական բարոյագիտութեան» (Applied Ethics) ծիրէն ներս քննարկուած է նաեւ *համաճարակի*[1] (Pandemia) նիւթը, ուր կը նշուի, պսակավիրուս-19-համաճարակի առթիւ, մարդոց գլխաւոր մտահոգութիւնները մէկը, թէ ե՞րբ վերջ պիտի գտնեն ներկայ համաճարակն ու ճգնաժամը, արտակարգ դրութիւնն ու զանազան սահմանափակումները եւ ե՞րբ տեղի պիտի ունենայ նախկին *«բնական վիճակին»* վերադարձը:

Վերոյիշեալ հարցադրումներուն որպէս պատասխան, կարելի է յիշել, որ պատմութեան ընթացքին գրեթէ բոլոր համաճարակները վերջ մը ունեցած են, սակայն այժմէական այս համաճարակը, գոնէ մօտիկ ապագային, վերջ մը պիտի չունենայ, այսինքն՝ հիւանդութիւնը պիտի շարունակէ իր գոյութիւնը: Մենք, սակայն, պիտի կարենանք նախազգուշական պատուաստներով ու դարմանական միջոցներով աւելի լաւ պաշտպանուիլ, սակայն վտանգը դեռ երկա՛ր պիտի մնայ աշխարհի վրայ: Նախկին *«բնական վիճակը»,* ինչպէս որ էր, անշուշտ որ չի կրնար վերադառնալ, սակայն պիտի հաստատուի բոլորովին նոր *«բնական վիճակ»* մը, որ նախկինէն շա՛տ տարբեր պիտի ըլլայ:

Այս իմաստով, ներկայ իրավիճակին հարկաւոր է նոր աշխարհայացք մը, որ փիլիսոփայական տեսանկիւնէն կարելի է լաւապէս համեմատել 18-րդ դարու *Լուսաւորութեան*[2] (Enlightenment) շարժումին հետ, որու ընթացքին, բանականութիւնը գերագոյն սկզբունք նկատելով տեղի ունեցան լայնածաւալ փոփոխութիւններ, տարբեր ոլորտներէ ներս ու սկսաւ Նոր Դարաշրջանը (Modern Era):

---

(1) **Համաճարակի** (Pandemia) մասին, տե՛ս Մաս – 7, Էջ 257:

(2) **Լուսաւորութիւն** (անգլ.՝ Enlightenment, ֆրնս.՝ Siècle des Lumières, գերմ.՝ Aufklärung) Դարաշրջանի մասին, տե՛ս Մաս – 2, Էջ 79: